

Wstęp od Redaktorów Tematycznych

Prezentowany tom kwartalnika wpisuje się tematycznie w obszar sukcesywnie rozwijanych w krajowej humanistyce studiów nad muzyką popularną. To kolejny numer czasopisma, w którym ze szczególną uwagą skupiono się na kulturze muzyki metalowej. Warto wspomnieć, że na łamach „Studia de Cultura” były już omawiane m.in. aspekty historyczne i teoretyczno-metodologiczne badań nad kulturą muzyki metalowej, szczególnie w optyce kulturoznawczej i literaturoznawczej (10.3/2018) oraz konteksty rytualne i medialne związane z działalnością wybranych zespołów oraz twórców metalowych (11.3/2019). Jeden z numerów o międzynarodowym charakterze skoncentrowany był z kolei na badaniach z zakresu *metal music studies* w krajach Europy Środkowo-Wschodniej (14.3/2022).

Niniejszy tom, który oddajemy właśnie w ręce Czytelniczek i Czytelników, przynosi kolejne omówienia różnorodnych zjawisk, narracji oraz kulturowych dyskursów, przy czym głównymi hasłami wywoławczymi są tu języki, gatunki, przestrzenie, środki i strategie artystyczne, a więc zagadnienia z zakresu swoistej poetyki kultury metalowej. Wybrane fenomeny i obszary scharakteryzowano z wykorzystaniem zaplecza teoretyczno-metodologicznego kulturoznawstwa, literaturoznawstwa, medioznawstwa, teorii muzyki czy socjolingwistyki.

Agnieszka Draus omawia twórczość Metalliki z lat 1983–1991. Badaczka analizuje strategie retoryczne oraz środki muzyczne obecne na pierwszych pięciu płytach słynnego amerykańskiego zespołu. Pawła Tańskiego interesuje kreacja podmiotu performatywnego w tekście tytułowego utworu z płyty *Senjutsu*, wydanej w 2021 roku przez Iron Maiden. Zdaniem literaturoznawcy w twórczości angielskiej formacji uobecnia się metafora furii greckiej bogini wojny. Celem artykułu Andrzeja Mądro jest z kolei scharakteryzowanie syndromu stylistycznego w kontekście subgatunków extrememetalowych na przykładzie działalności ukraińskiego zespołu Jinjer. Jakub Kosek opisuje wybrane zagadnienia z obszaru tanatoantropologii kultury metalowej. W tekście nakreślono specyficzne obszary rockowo-metalowej tanatourystyki oraz komponenty medialnych nekrografii w odniesieniu do zmarłego w 2015 roku muzyka Iana „Lemmy’ego” Kilmistera.

Anna Daszewska w swoim artykule charakteryzuje język biblijny obecny w piosenkach soulmetalowego zespołu Hunter. Badaczka, wykorzystując narzędzia socjologii oraz lingwistyki (m.in. metodę frekwencyjną), przeanalizowała 93 utwory grupy oraz 15 wywiadów z jej liderem Pawłem Grzegorzcykiem. Bartosz Małczyński omawia licznie występujące na płytach Thomasa Börje Forsberga (Bathory, Quorthon) introdukcje oraz „outrodukcje” umiejscowione na początkach lub końcach albumów i pojedynczych utworów. Analizowane elementy odwołują się zdaniem badacza do wyobraźni odbiorcy, tworząc wraz z okładkami albumów i tekstami swoistą ilustrację imaginacyjną i rodzaj pejzażu dźwiękowego. Dariusz Baran omawia sposoby przedstawiania w przekazach prasowych trzech zespołów heavy-/thrashmetalowych, które określa się mianem

„Wielkiej Trójki Polskiego Metalu”, tj. TSA, Kata i Turbo. Materiał badawczy stanowiły artykuły z dwu czasopism: „Magazynu Muzycznego Jazz” (późniejszego „Magazynu Muzycznego”) oraz „Non Stopu”.

Ewelina Sochacka analizuje z kolei kulturowe, historyczne i literackie konteksty oraz inspiracje albumu *Les Fleurs du Mal* grupy Therion. W artykule scharakteryzowano proces produkcji i efekt końcowy intermedialnej syntezy sztuk oraz recepcję projektu z perspektywy ponad dekady jego istnienia. Bartomiej Zeidler omawia działalność nowojorskiego producenta muzycznego oraz multiinstrumentalisty Colina Marstona, założyciela studia Menegroth the Thousand Caves. Omówieniu został poddany dorobek twórcy i producenta w kontekście amerykańskiej awangardy metalowej. Karol Gospodarek analizuje zaś depressive suicidal black metal (podgatunek muzyki metalowej) z perspektywy kulturowych studiów nad muzyką popularną oraz psychologii i socjologii muzyki. Szkic stanowi przyczynek do dalszych badań tego niszowego subgatunku, rzadko podejmowanego zarówno w obrębie polskich, jak i międzynarodowych badań humanistycznych i społecznych.

W tomie znalazły się również sprawozdania z dwóch ogólnopolskich wydarzeń naukowych. Aya Al Azab-Ruszowska relacjonuje obrady konferencji zatytułowanej „Blues-rock. Media – sceny – rezonanse”, która odbyła się na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu w dniach 20–21 kwietnia 2023 roku. Sprawozdanie Dawida Kaszuby dotyczy natomiast pierwszej edycji akademickiej konferencji z cyklu „Kultury muzyki popularnej”, która miała miejsce na Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej (od 1.10.2023 – Uniwersytecie Komisji Edukacji Narodowej) w Krakowie w dniach 28–29 września 2023 roku. Głównym tematem spotkania były muzykoznawcze badania tożsamości.

Prezentowany tom wskazuje nowe tropy, tematy i perspektywy metodologiczne dla ciągle rozwijającego się w naszym kraju obszaru interdyscyplinarnych studiów nad muzyką popularną. Liczymy na to, że zebrane teksty będą stanowić inspirację do dalszych prac badawczych w tym zakresie.

Jakub Kosek, Andrzej Mądro

